

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ODENSE UNIVERSITET

Fra tanke
til
virkelighed

ODENSE UNIVERSITET

Fra tanke til virkelighed

UDGIVET AF

AKADEMISK FORENING FOR FYNs STIFT

i anledning af

universitetets åbningshøjtidelighed

15. september 1966

ODENSE UNIVERSITETSFORLAG

ODENSE UNIVERSITY PRESS

ODENSE UNIVERSITETSFORLAG
ODENSE UNIVERSITY PRESS
1 . 1966
ANDELSBOGTRYKKERIET I ODENSE

Indhold

Føroord ved dr. phil. Jørgen Hæstrup . .	5
Universiteter i Danmark .	9
Initiativudvalget i Odense	12
Odense som hjemsted for det tredje læge- videnskabelige fakultet	14
Lov af 31. maj 1961 om Veterinær- og landbohøjskolen	21
Lov af 16. juni 1962 om et lægeviden- skabeligt fakultet i Odense . . .	22
Lov af 4. juni 1964 om et universitet i Odense.	24
Fra lov til virkelighed . .	27
Odense-udvalgets opgaver	28
Universitetsadministrationen .	30
Lokaler på Odense Teknikum.	31
De første lærerkræfter . .	33
Nordisk idékonkurrence . . .	37
Odense Universitetsbibliotek .	40
Kollegiespørgsmålet .	43
De studerendes hus.	46
Akademisk Forening for Fyns Stift . .	48

Forord

I efteråret 1965 opfordrede universitetsadministrator Bengt Bengtson Akademisk Forening for Fyns Stift til at samle de vigtigste kendsgerninger om forhistorien til det fynske universitet i et lille skrift, og foreningen besluttede at følge opfordringen, så nærværende skrift kunne foreligge ved universitetets åbning. Foreningen takker rektor Knud Mortensen for hovedarbejdet med udarbejdelsen.

Det mest bemærkelsesværdige ved forhistorien er formentlig det tempo, hvori begivenhederne har udviklet sig. Da tanken om et universitet i Odense for første gang blev ventileret i private kredse for mindre end ti år siden, var den almindelige reaktion den, at tanken var helt urealistisk. Man nævnede i flugten år 2000 som et rimeligere tidspunkt for tankens eventuelle virkeliggørelse. Få år efter – i januar 1960 – fremhævede medicinaldirektør Johannes Frandsen i et foredrag i Odense, at tanken om et medicinsk fakultet her i byen ikke blot var realistisk, men at en hurtig løsning var nødvendig. På dette incitament indledtes en realitetsbetonet lokal drøftelse og undersøgelse, hvor ikke blot spørgsmålet om et medicinsk fakultet, men også muligheden for andre fakulteter og et universitetsbibliotek blev nøjere gennemlyst. Endnu under denne lokale drøftelse lå dog sigt punktet adskillige år ude i fremtiden, men under pres af det voksende behov for højere læreanstalter gik udviklingen næsten dramatisk i skred. Ved love i 1961, 1962 og 1964 besluttede folketinget oprettelsen af veterinær- og landbohøjskole, medicinsk fakultet og universitet i Odense, og kun en måned efter vedtagelsen af loven om det fynske univer-

sitet blev stillingen som administrator for det kommende undervisningscenter opslået.

Tempoet skruedes herefter yderligere i vejret. Da administrator Bengtson i september 1964 kom til Odense for at overvære den stiftende generalforsamling i Akademisk Forening for Fyns Stift, mødte han omgående det spørgsmål, hvornår man tænkte sig, at en undervisning kunne gå i gang. Spørgerne ventede vist almindeligt, at svaret ville lyde på en årrække – måske fem, måske ti år – men det forbløffende svar, der faldt, gik ud på, at man sigtede mod omgående realisation, helst en start pr. 1. september 1965, gerne og nødvendigvis med en midlertidig og improviseret lokaleordning.

Så hurtigt lod en ordning sig dog ikke presse igennem. Dertil var problemerne for store og for komplicerede. Men selv om åbningen af det fynske universitet og universitetsbiblioteket måtte udskydes til 1966, må det fastslås, at det tempo, planlægning og udvikling fik efter etableringen af universitetsadministrationen, var egnet til at tage vejret fra alle implicerede. Hvad der i 1960 forekom en utopi, i 1964 en uoverskuelig påstand, blev i 1966 en håndgribelig kendsgerning. Under en idérig improvisation, der konstant parredes med en langsigtet planlægning, tog påstanden måned for måned fastere form. Den eksplosive udvikling var ikke mindst bemærkelsesværdig derved, at den foregik på et tidspunkt, hvor praktisk talt alle de problemer, der knytter sig til vore universiteters forhold i henseende til organisation, struktur og undervisning, var taget op til generaldebat på landsplan. Det blev under hele denne debat fremhævet, at vel skulle det nye universitet i gang hurtigst muligt og derfor inden den omfattende debat endnu fuldtud havde nået at afklare begreberne om fremtidens universitetsformer, men de nye undervisningscentre måtte ikke af den grund støbes

i så faste rammer, at nye muligheder forskertsedes. Standpunktet blev en inspiration, men tillige en komplikation for administrationen. I den almene universitetsdebat blev det nye universitet allerede før det fik kød og blod en katalysator i debatprocessen. Allerede som projekt bidrog det til at forcere tempoet i diskussionen og gøre denne mere konkret.

Det fynske universitet har fra starten haft medbør – oftest stormende medbør. Måtte medbøren efter en flyvende start fortsætte i smultere vande. Ekspansiv udbygning vil blive de nærmeste års presserende behov, men koncentration om og fordybelse i veldefinerede forskningsmål vil være det stadige ideelle behov for et vågent og samfundsbevidst universitet.

Jørgen Hæstrup.

Universiteter i Danmark

Siden middelalderens slutning havde Danmark haft ét universitet: *Københavns Universitet*, der begyndte undervisningen 1479. Erik af Pommeren havde allerede 1419 af paven fået tilladelse til oprettelse af et universitet i Danmark (hvor der dog ikke måtte forelæses i teologi), men det blev først under Christiern I, at planerne blev ført ud i livet. Kongen var på besøg hos paven i Rom 1474, og her fik han den pavelige tilladelse fornyet; den formelle dato for universitetets grundlæggelse blev den 4. oktober 1478, da en kgl. kundgørelse gav meddelelse om oprettelsen af et universitet i København.

**Københavns
Universitet**

Undervisningen begyndte i Frue Kirkes skole med vistnok otte professorer og et svagt økonomisk fundament, hvad der svækkede tilgangen stærkt, og en stor del af de danske, der ønskede at studere, søgte stadig til de kendte universiteter i udlandet.

Gennem flere århundreder var København alene om at repræsentere den højere uddannelse i Danmark, og først i det 20. århundrede skulle der skabes en decentralisering gennem starten af *Århus Universitet*. Undervisningsministeriet nedsatte 1919 et udvalg til overvejelse af spørgsmålet om oprettelse af et universitet i Jylland, og udvalget nåede 1925 til det resultat, at man ville anbefale dette universitet. I mellemtiden havde et lokalt udvalg: Universitets-samrådet – oprettet 1921 – indsamlet en million kr. til fordel for det kommende universitet, og 1928 kunne undervisningsministeriet meddele Århus Byråd, at man ville stille sig imødekommende over for forslaget om en forsøgsvis undervisning til filosofikum og til undervisning i sproglige fag

**Århus
Universitet**

dog således, at der ikke stilledes økonomiske krav til statskassen, og at Københavns Universitet gav sin tilslutning.

På dette fundament kunne „Universitetsundervisningen i Jylland“ tage sin begyndelse 1928 ledet af én professor i filosofi og af fire docenter i moderne sprog – aflønnet af Århus Kommune.

Rammerne om undervisningen blev foreløbig Teknisk Skole i Nørre Allé, og der immatrikuleredes i september 1928 64 studerende. Ved lov af 7. marts 1952 blev Århus Universitet en selvejende institution, men staten afholder langt den største del af udgifterne.

Odense Gymnasium

Selv om en egentlig universitetsundervisning først indledes i Odense i 1966, er det vel også på sin plads at erindre om, at der i perioden fra 1623 til 1802 fandtes et slags universitet i byen: *Odense Gymnasium*. Institutionen hvilede på en forordning af Chr. IV fra 1618, der gik ud på, at der som overbygning på latinskolerne og som en slags forskole til universitetet i København skulle oprettes gymnasier, hvis lærerkræfter overvejende skulle være professorer. Odense blev den første by, der fik forordningen ført ud i livet, og den blev også den eneste by, hvor nyordningen viste sig levedygtig – omend ikke udviklingsdygtig.

Når det gik så hurtigt i Odense, skyldes det især, at to fremtrædende og indflydelsesrige personer viste stærk interesse for sagens gennemførelse: lensmand Holger Rosenkrantz med tilnavnet den lærde, samt biskoppen over Fyn, Hans Mikkelsen. Gymnasiet fik tillagt ret rigelige midler fra Sct. Knuds Kloster og Roskilde Domkapitel, og den fynske adel viste sig at være rede til at støtte sagen. Jørgen Brahe til Hvedholm skænkede 200 speciedalere, Ellen Marsvin, Holger Rosenkrantz og Cornelius Hamsfort hver 1000 speciedalere, beregnet på stipendier til studenterne. Når gymnasiet i Odense i modsætning til andre gymnasier viste

Odense Gymnasium

sig levedygtigt, er der ingen tvivl om, at det ret solide økonomiske grundlag må bære en væsentlig del af æren derfor.

Gymnasiet, der med nogen ret kan kaldes det første universitet i Odense, fik til huse i bygningen mellem Sct. Knuds Kirke og det nuværende centralbibliotek. Ved en restaurering 1755–57 fik bygningen det udseende, som den har i dag – præget af nederlandsk barok.

Der skulle undervises i teologi, matematik, logik, astronomi, botanik og anatomi, og der skulle ansættes fem professorer, men der blev kun tre de første år. Alt i alt blev

Fundats
18/2-1621

resultatet ringe, hvad der er forståeligt, når man betænker, at undervisningen kun svarede til de to første år på Københavns Universitet, og at der ikke kunne tages nogen universitetsgrad.

Biskop Engelstoft siger herom: „Vistnok bar det Odense Gymnasium heller aldrig sønderlig Frugt for den lærde Dan-nelse, men for Byen selv var det ikke uden betydning, at der ved det samledes en Kreds af lærde Mænd, der dels afgave et Consistorium som geistlig Ret, dels repræsenterede Viden-skabeligheden i videre Kredse og saaledes ogsaa i denne Henseende bidrage til at give Byen Lighed med Hoved-staden. Ved dette Gymnasium var et Bibliothek, og et phy-sisk Cabinet, og academiske Festligheder holdtes, navnlig aarlig ved Kongens Fødselsdag fra 1757“.

Der udfoldedes også fra ombygningen 1757 en ret stor ak-tivitet i byen både fra professorerne, præsterne og lærerne ved latinskolen i form af skrifter af filosofisk og videnska-belig karakter. Men i det lange løb var gymnasiets mellem-stilling ikke tilfredsstillende, og da der i 1795 i tre år kun havde været én studerende, som aldrig fik eksamen, og én professor, måtte institutionen afgå ved døden. Dette skete på den måde, at dets midler ved skolereformen af 1802 over-førtes til latinskolen.

Tanken om oprettelse af et tredie universitet i Danmark blev rejst 1955 af overlæge dr. med. Mogens Lund på grundlag af en undersøgelse over behovet i de kommende år for en stigning i antallet af personer med en teoretisk-videnskabelig basisuddannelse.

Overlæge Mogens Lund nåede ikke at få sin undersøgelse offentliggjort, før han rejste fra Odense, men hans grund-tanke, at der snart ville blive brug for et tredie universitet, da Københavns Universitet var blevet alt for stort, og Århus Universitet ikke kunne udbygges nok til at tage den forven-

tede tilgang af studerende, blev tre år senere fulgt op af ingeniør Jørgen Christensen, da han – helt uafhængigt af Mogens Lunds initiativ – november 1958 til magistraten afleverede et materiale, der viste, at Odense havde gode betingelser for at blive den tredje universitetsby i landet: den havde et naturligt opland, de nødvendige byggearealer, god økonomi og et erhvervsliv, der selv i krisetider var forholdsvis stærkt. Redegørelsen pegede på, at Odense – ligesom i sin tid Århus – havde et godt aktiv i Odense Amts- og Bys Sygehus, der gav gode muligheder for oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet.

Derimod stod Odense svagt med hensyn til bibliotek, hvor Århus havde sit statsbibliotek.

Ingeniør Jørgen Christensens undersøgelse havde til følge, at borgmester Holger Larsen d. 22. januar 1959 havde en forhandling med undervisningsminister Jørgen Jørgensen og finansminister Viggo Kampmann. Henvendelsen viste sig imidlertid resultatløs, idet undervisningsministeren udtalte, at han ikke anså universitetstanken for realistisk; man var gået i gang med en 10-årig udbygning af Københavns Universitet og overvejede en udbygning af Århus Universitet. Efter hans mening måtte oprettelsen af et tredje universitet ligge langt ude i fremtiden.

Trods myndighedernes afvisende holdning lod tanken om et universitet eller fakultet i Odense sig ikke mane til jorden igen. Den levede videre, drøftedes mand og mand imellem og kom atter frem i lyset ved Fyns Lægeforenings 100-års jubilæum den 9. januar 1960, hvor medicinaldirektør, dr. med. Johannes Frandsen, opfordrede lægeforeningen til at arbejde for oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense. Han begrundede sin opfordring med, at der var alt for mange lægestuderende ved de eksisterende universiteter til, at der kunne gives en forsvarlig undervisning.

Medicinaldirektøren understregede også, at sygehuset med visse suppleringer måtte være velegnet til undervisningsbrug.

Medicinaldirektørens opfordring blev fulgt op af Fyns medicinske Selskab, som efter en forhandling med Fyns Lægeforening bemyndigede overlæge, dr. med. F. Truelsen og læge N. S. Jacobsen til at kontakte borgmester Holger Larsen, der imidlertid ved et møde på borgmesterkontoret henviste til initiativet fra januar 1959 og ministeriets afvisende holdning. Kun hvis et statistisk materiale kunne dokumentere nødvendigheden af et medicinsk fakultet, ville det kunne nytte at tage sagen op igen.

Akademisk Samvirke

Hidtil havde universitets- (eller fakultets)tanken været ført frem af ganske få personer og uden rygstød i organisationer eller institutioner, men også på dette område skulle der snart komme et initiativ af betydning, idet Akademisk Samvirke d. 24. marts 1960 lod afholde en rundbordskonference på 4. Maj Kollegiet i Odense med spørgsmålet „Universitetsfakulteter i Odense“ på dagsordenen.

Indbudte som talere var medicinaldirektør, dr. med. Johannes Frandsen, professor, dr. med. Erik Husfeldt, København, professor, dr. med. W. Munck og professor Carl Krebs fra Århus. Alle indledere støttede tanken om oprettelsen af *et lægevidenskabeligt fakultet i Odense*, og deres begrundelse var primært, at de store hold i København og Århus måtte virke hæmmende for en undervisning af kvalitet, hvad der formodentlig var den direkte årsag til den lange studietid – 8,4 år for mandlige og 8,8 år for kvindelige studerende – og til den høje dumpeprocent: 59 pct. til 1. del for dem, der var oppe første gang.

De udtalelser, der fremkom på mødet, støttede alle tanken om et tredje medicinsk fakultet i Danmark, og talerne mente, at Odense havde betingelserne for at rumme dette fakultet.

Formanden for Akademisk Samvirke, landsretssagfører Ernst Petersen, foreslog på mødet, at der blev nedsat et initiativudvalg, hvilket blev vedtaget, og udvalget holdt sit første møde d. 1. april 1960 på Grand Hotel; her fik udvalget følgende sammensætning:

Overlæge Poul E. Andersen, Odense, overlæge, dr. med. W. Thune Andersen, Svendborg, ingeniør Jørgen Christensen, Odense, rektor E. Dinesen, Odense, købmand Erik A. Hansen, Odense, direktør G. E. Hartz, Odense, direktør Karl Hastrup, Odense, biskop K. C. Holm, Odense, lektor, dr. phil. J. Hæstrup, Odense, læge N. S. Jacobsen, Odense, overlæge, dr. med. Børge Larsen, Odense, overbibliotekar P. Munch, Odense, konsul, grosserer Hans Muus, Odense, landsretssagfører Ernst Petersen, Odense, sparekassedirektør E. Qvist, Odense, civildommer H. Ringberg, Odense, værftsdirektør E. Ringsted, Odense, direktør E. Scheibel, Odense og bankdirektør T. Wad, Odense.

Civildommer H. Ringberg blev formand for det samlede udvalg, senere kaldt „*Fakultetsudvalget i Odense*“, og der dannedes et programudvalg, på hvis forslag der senere blev nedsat tre underudvalg:

Udvalg for stipendier og kollegier på fem medlemmer.
Udvalg for bibliotek, samt indsamling og bearbejdelse af offentligt fremkomne udtalelser om universitetssagen, også på fem medlemmer.

Udvalg til indsamling af materiale, der peger på nødvendigheden af et tredje universitet, „Behovsudvalget“, på syv medlemmer.

En af fakultetsudvalgets første opgaver måtte være at gøre de lokale myndigheder interesserede i at støtte dette private initiativ, og den 4. april afholdtes på borgmesterkontoret et møde, hvor dommer H. Ringberg overfor borg-

mester Holger Larsen og stiftamtmand J. Høirup redegjorde for, hvad udvalget stod for, og spurgte, om man fra amt eller by havde ønske om at udpege flere medlemmer af udvalget. Der var ikke ønske om noget sådant, men det blev klargjort, at såvel amt som by var interesseret i et samarbejde. Borgmesteren pointerede stærkt, at det var væsentligt, at der blev tilvejebragt en dokumentation for nødvendigheden af et tredje universitet i Danmark.

Behovsudvalget fik gennem forhandling d. 26. april 1960 med medicinaldirektør Johannes Frandsen tilsagn om, at Sundhedsstyrelsens medicinalske kontor ville være udvalget behjælpeligt med at fremskaffe det nødvendige materiale. Samtidig pegede medicinaldirektøren på, at det ville være hensigtsmæssigt, at „Yngre Læger“ i „Ugeskrift for Læger“ optog en drøftelse af behovsproblemerne, før udvalget afgav betænkning. Som et resultat af dette samarbejde fremkom der i efteråret 1960 i „Ugeskrift for Læger“ en række artikler, der belyste forholdene omkring lægeuddannelsen i Danmark.

Det omfattende statistiske materiale, der fremkom som resultat af dette arbejde, findes trykt i *„Betænkning vedr. opbygningen af et medicinsk fakultet i Odense“* (Odense 1960) og oplyser bl. a., at i

1924 var det samlede antal studerende i København..	3923
1959	6036
1959	Århus 2145
1924	medicinere i København ca. 1000
1959	1759
1959	Århus 945

Da diskussionen om et universitet i Århus førtes i 1920-erne, blev det påpeget, at det antal medicinere, der studerede ved Københavns Universitet 1924, var noget nær det mak-

simale, hvis der skulle gennemføres en forsvarlig undervisning.

I „Betænkningen vedr. opbygningen af et medicinsk fakultet i Odense“ siges i bilag I om det statiske behov for et tredje lægevidenskabeligt fakultet: „Det er hensigten med nedenstående tal at anskueliggøre, at oprettelsen af et nyt lægevidenskabeligt fakultet allerede i dag er rimelig og fornuftig, og at vi om ti år står i en katastrofal situation, såfremt fakultetet ikke findes. Til den tid er det for sent at begynde planlægningen“.

En sammenligning for 1957 mellem Danmark og lande, der økonomisk, kulturelt og geografisk stod Danmark nær, gav følgende resultat:

Antal indbyggere pr. fakultet (i 1000):

Danmark	2.268
Norge	1.747
Sverige	1.473
Holland	1.837
Schweiz	1.023

En undersøgelse over forholdet mellem antallet af studerende og professorer inden for de medicinske fakulteter viste, at der i København var ca. 58 studenter pr. professor, i Århus ca. 44, mens der i de oven for nævnte udlande var ca. 20–30.

Denne sammenligning dokumenterede tydeligt, at Danmark med hensyn til lægeuddannelse ikke havde samme gunstige vilkår som udlandet, og når dertil kom, at de store årgange fra 2. verdenskrig og de første år derefter sandsynligvis ville betyde en stærk stigning i antallet af studerende ved de højere læreanstalter, måtte behovet for en udbygning af de højere læreanstalter være stærkt påkrævet.

Et lige så vigtigt spørgsmål i denne sammenhæng var, om der var behov for at uddanne et større antal læger. Selv om svaret o. 1960 ikke var helt så entydigt som i 1966, var der dog ingen tvivl om, at der i de kommende år ville blive brug for et større antal læger – specielt med henblik på udbygningen af de store sygehuse.

For Odense amts og bys Sygehus var der en stigning i antallet af læger fra 35 i 1940 til 105 i 1960. Allerede på dette tidspunkt var mange hospitalsstillinger vakante og blev beklædt med studentervikarer. Med hensyn til praktiserende læger var det vanskeligere at opstille en præcis statistisk beregning, men tendensen var dog klar også her: stigende mangel. Hertil kom en betragtning, som kendtes fra udlandet, hvor man i prognoserne for lægebehovet lagde stor vægt på, at den tendens, der er i alle højtudviklede områder til en forskydning mod en større procent af ældre, umiddelbart vil stille større krav til lægehjælp ikke blot med hensyn til antallet af konsultationer, men lige så meget til den tid, som hver patient i en højere aldersklasse stiller.

Selv om mange gode kræfter gik ind for oprettelsen af et tredje medicinsk fakultet i Odense, var der langt igen, før den lovgivende myndighed kunne tilslutte sig tanken. Artikler om dette emne i „Ugeskrift for Læger“ i efteråret 1960 viste, at der var betænkeligheder nok at overvinde. Det medicinske studenterråd i København fremkom d. 16. september 1960 med nogle principielle synspunkter, hvori man gjorde gældende, at der måtte komme en tredje lægeskole, og at den måtte ligge i Odense, men at det ikke var afklaret, hvornår og hvordan den skulle opbygges.

Studenterrådet ønskede en udtømmende undersøgelse af behovet for læger både aktuelt og for fremtiden.

„Risikerer man ikke en overproduktion ved at lægge en ny lægeskole midt i landet, eller mener man, stigningen i

antallet af stud. med.'er ikke vil blive væsentlig større, end den måtte blive alligevel, men at de blot vil fordele sig jævnt på de tre byer?"

Debatten fortsatte i „Ugeskrift for Læger“, hvor flere indlæg klart gik ind for tanken om oprettelsen af et tredje medicinsk fakultet, og i en af disse artikler (14. okt. 1960) understregedes stærkt, at Danmark med hensyn til undervisningen i medicin var langt ringere stillet end de lande, hvormed vi traditionelt vil sammenlignes.

„Alt i alt må det siges, at undervisningen ved det medicinske fakultet i hvert fald i København kan og bør forbedres, og vejen dertil synes at være en bedring af det skrikkende misforhold mellem antallet af studerende og lærere. Er de danske medicinske fakulteter forberedte på at kunne modtage dobbelt så mange studenter i 1970, som de modtog i 1958? Findes der konstruktive planer, som imødeser denne udvikling? . . .

En konklusion, som går ud på, at det medicinske uddannelsesapparat her i landet snarest må udbygges, for at kvaliteten af vore fremtidige læger ikke skal blive ringere end de nuværende, synes at ligge lige for. Om der skal være universitet i Odense, om man skal begynde med 1. eller 2. del, om man skal udbygge det bestående, tilkommer det sundhedsmyndighederne, undervisningsmyndighederne og vel også fakulteterne at tage stilling til. Men de ansvarlige myndigheder bør i denne sag vogte sig for – fornem tilbageholdenhed“.

Det samlede resultat af fakultetsudvalgets arbejde forelå som nævnt i 1960. Heri havde udvalget nedlagt en åjourført dokumentation for behovet for et tredje lægevidenskabeligt fakultet i Danmark. De tidligere nævnte underudvalg havde beskæftiget sig med følgende hovedemner:

Det statistiske behov for et tredje lægevidenskabeligt

fakultet, Danmarks lægebehov, lægerådets udkast (til opbygning af et medicinsk fakultet omkring Odense amts og bys Sygehus), biblioteksspørgsmålet, hvor man gennem kontakt med Statsbiblioteket i Århus søgte at danne sig et billede af, hvor stor en bogbestand og hvilke lokaler der måtte være nødvendige i de første år, og endelig som femte hovedpunkt spørgsmålet om tilvejebringelse af kollegier.

Betænkningens dokumentation hvilede på ikke mindre end 43 bilag, der først og fremmest beskæftigede sig med behovet for et tredje lægevidenskabeligt fakultet, men dog også gav plads for et materiale – udarbejdet af rektor E. Dinesen – der nøgternt viste, at der allerede dengang forelå en mærkbar mangel på cand. mag.-er, en mangel, der let kunne hæmme produktionen af studenter og dermed tilgangen til universiteterne.

Nu, da universitetet i Odense er en kendsgerning, må det være berettiget at fremhæve det dygtige arbejde, der lå bag disse lokale undersøgelser. Nedsættelsen af fakultetsudvalget skabte et samlende midtpunkt for de spredte lokale kræfter, der havde tangeret problemerne, det gjorde de lokale myndigheder opmærksom på, at der med tiden kunne stilles helt andre krav til byen og oplandet med hensyn til den højere uddannelse end de hidtil accepterede.

Betænkningen og den debat, der fulgte i dens kølvand, bidrog til at klarlægge, at der var et tvingende behov for et tredje lægevidenskabeligt fakultet, og at Odense ville være et naturligt valg ved placeringen af dette fakultet. Selv om der i den offentlige debat om det tredje lægevidenskabelige fakultet var enkelte kritiske røster med hensyn til placeringen i Odense, blev det stort set accepteret, at Odense blev hjemsted for et tredje fakultet – eller universitet.

Lov af 31. maj 1961 om Veterinær- og landbohøjskolen.

Mens tanken om et lægevidenskabeligt fakultet i Odense i det store og hele blev båret frem af lokale kræfter, fik debatten om Den kgl. veterinær- og landbohøjskole og dens fremtid sin bedste næring i en storkøbenhavnsk forskningsatmosfære.

Baggrunden for loven om veterinær- og landbohøjskolen var en stærkt følelig pladsmangel og deraf følgende adgangsbegrænsning for skolen på Frederiksberg. Landbrugsministeren havde første gang januar 1959 fremsat et lovforslag om ud- og ombygning af den eksisterende landbohøjskole, genfremsat det 1960 og påny fremsat det d. 24. marts 1961. I sin forelæggelsestale gik landbrugsminister Karl Skytte ind for, at udbygningen burde ske på stedet – støttet af sagskundskaben – uden dog helt at afvise tanken om senere at placere dele af skolen andet sted i landet evt. lade opføre en helt ny og selvstændig skole uden for Storkøbenhavn.

Da forslaget kom til 2. behandling d. 10. maj 1961, havde landbrugsministeren fremsat et ændringsforslag gående ud på, at der samtidig med ombygningen af den bestående skole skulle planlægges en ny skole ved Odense. Medvirkende til dette ændringsforslag var bl. a., at der tæt ved Odense kunne erhverves et areal på ca. 500 td. land (Hollufgård), der ville være velegnede til en ny landbohøjskole, og hertil føjede sig nye prognoser for antallet af studerende (fra ca. 1100 i 1960 til 1700/2400 i 1980), der gjorde det klart, at skolen på Frederiksberg ikke kunne klare presset i de kommende årtier.

Ved tredje behandling d. 18. maj 1961 vedtog folketinget:

Landbrugsministeren bemyndiges til i finansåret 1961/62 –1969/70 at lade foretage en udbygning og ombygning m. v. af Den kgl. veterinær- og landbohøjskole. . .

Endvidere bemyndiges ministeren til snarest at erhverve

de for etablering af en veterinær- og landbohøjskole ved Odense nødvendige arealer og til at forberede og påbegynde opførelsen af en sådan skole.

Samme år nedsattes et planlægningsudvalg vedr. landbohøjskolerne med departementchef Vald. Hornslet, landbrugsministeriet, som formand og et arbejdsudvalg med kontorchef C. Th. Holbøll, landbrugsministeriet, som formand. Staten overtog Hollufgård 1961 for 5,2 millioner kr.

Som bekendt er loven om veterinær- og landbohøjskolen endnu ikke blevet ført ud i livet, men da denne lille afhandling skal belyse universitetssagen og ikke specielt problemerne omkring landbohøjskolen, må det være tilstrækkeligt med denne kortfattede omtale.

Lov af 16. juni 1962 om et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.

1960-erne er med rette blevet kaldt uddannelsens årti. Den stigende velstand, en klar bevidsthed om, at et lille lands bedste råstof ligger i menneskematerialet, hvis der sikres borgeren en god undervisning, fik flere og flere til at tage studentereksamen eller søge en gymnasial uddannelse, og den ene prognose efter den anden kunne forudsige et stadigt stigende pres på de højere læreanstalter. I en rapport fra det økonomiske sekretariat (1962) om undervisningsbyggeri og lærerbehov 1961–80 blev det anslået, at antallet af universitetsstuderende ville blive fordoblet fra 1960–1970 fra 10.000 til 20.000 og igen stige til 30.000 i 1980. Da Københavns Universitet havde en kapacitet på ca. 10.000 og Århus på ca. 5.000, var det nødvendigt at planlægge hurtigt for denne næsten eksplosive udvikling, hvis der ikke skulle indføres almindelig adgangsbegrænsning. Dette var baggrunden

for, at forslaget om oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet i 1962 fik en forholdsvis let gang gennem folketinget. Med hensyn til placeringen var der fortalere for Sønderjylland, men flertallet gik ind for Odense.

Det lægevidenskabelige fakultet ved Københavns Universitet pegede i en erklæring af 27. februar 1961 på, at der i København ikke kunne optages mere end 400 nye lægestuderende pr. år, mens der allerede 1962 ville komme ca. 500, hvorfor en aflastning var påkrævet. Fakultetet havde nærmest den opfattelse, at en udbygning skulle ske i det stor-københavnske område, idet man pegede på, at der her var en meget stor tilgang af studenter. Undervisningsminister K. Helveg Petersen og regeringen gik derimod ind for tanken om en placering i Odense, fordi man anså en decentralisering for ønskelig. Fra folketingsmand Poul Sørensen blev bl. a. peget på, at der på daværende tidspunkt i Odense var indsamlet 2 millioner kr. til kollegiebyggeri. Under folketingsdebatten om det lægevidenskabelige fakultet og dets placering i Odense fremførte professor Morten Lange fra Socialistisk Folkeparti det synspunkt, at med denne vedtagelse havde tinget i realiteten placeret det tredje universitet i Odense. Det var hans opfattelse, at det næste, der måtte komme, var et matematisk-naturvidenskabeligt fakultet tjenende som et naturligt bindeled til både landbohøjskolen og det lægevidenskabelige fakultet. Lovforslaget blev vedtaget ved tredje behandling d. 25. maj 1962 med 146 stemmer. Ingen stemte imod. Loven lyder i sin kortfattede således:

§ 1. Undervisningsministeren bemyndiges til at godkende oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.

§ 2. De med fakultetets etablering og drift fornødne statsbevillinger bevilges på finans- eller tillægsbevillingslov.

(Lov nr. 200 af 16. juni 1962).

Lov nr. 190 af 4. juni 1964 om et universitet i Odense.

Efter folketingets vedtagelse af loven om det lægevidenskabelige fakultet i Odense nedsattes et udvalg vedrørende oprettelsen af dette fakultet – sædvanligvis kaldt *Odense-udvalget* – med repræsentanter for de lokale myndigheder, sygehuset, de lægevidenskabelige fakulteter i København og Århus og centraladministrationen. Formand blev departementchef i undervisningsministeriet Agnete Vøhtz. Udvalget holdt sit første møde d. 22. august 1962 og havde i løbet af dette år i alt fem møder, men holdt derpå en pause til januar 1964.

Når Odense-udvalget ikke blev sammenkaldt i 1963, skyldes det først og fremmest, at der d. 29 juni samme år var blevet nedsat et universitetsplanlægningsudvalg med den opgave at undersøge behovet for ét (eller flere) nye universiteter i Danmark. Dette udvalg arbejdede meget hurtigt og kunne d. 23. december 1963 afgive betænkning om oprettelsen af et tredje universitet med den motivering, at forholdene ved de to bestående universiteter var så vanskelige, at man ikke fandt det forsvarligt at opsætte løsningen af de mest presserende aflastningsspørgsmål, indtil en samlet plan for den fortsatte universitetsudbygning i dette århundrede kunne tilvejebringes. Hertil kom, at man anså det for afgørende for Odense-udvalget, om det principielt kunne afklares, om det lægevidenskabelige fakultet i Odense skulle suppleres med flere fakulteter. Udvalgets materiale sagde klart, at tidligere prognoser om tilgangen til universiteterne ikke alene var virkelighedsbetonede, men viste sig at ligge i underkanten af, hvad der meldte sig af studerende. F. eks. var der 1953 nyindskrevet 2.081, og dette tal var 1963 steget til 4.557, og i samme periode steg det totale antal studerende ved de to universiteter fra 9.539 til 17.273. Københavns Universitet havde over 13.000 indskrevne studerende, hvor-

ved grænsen for kapaciteten var føleligt overskredet, og Århus var med lidt over 4.000 studerende nær ved en rimelig kapacitetsgrænse på 5–6.000 studerende.

Selv om udvalget ikke turde stille en prognose for den forventede tilgang til universiteterne og denne tilgangs fordeling over de forskellige fakulteter, kunne det på daværende tidspunkt siges, at der næst efter det lægevidenskabelige fakultet var størst behov for et filosofisk og et naturvidenskabeligt fakultet. Med henvisning til undervisnings- og forskningsmæssige og økonomiske hensyn anbefalede flertallet i udvalget, at flere fakulteter samledes til ét universitet, og foreslog, at de to nye fakulteter oprettedes i tilknytning til det planlagte lægevidenskabelige fakultet i Odense i nært samarbejde med den kommende veterinær- og landbohøjskole.

Udvalget mente ikke, at kommende universiteter nødvendigvis skulle omfatte de traditionelle fem fakulteter, men at de eventuelt kunne opbygges på grundlag af kombinationer af traditionelle fakulteter og andre højere uddannelsesgrene. Man pegede på betydningen af et nært samarbejde mellem Odense Universitetet og den planlagte veterinær- og landbohøjskole i Odense.

Regeringen kunne tilslutte sig universitetsplanlægningsudvalgets indstilling med hensyn til behovet for et filosofisk og et naturvidenskabeligt fakultet i Odense, som derved ville blive Danmarks tredje universitetsby.

Forslaget kom til første behandling i folketinget d. 20. marts 1964. Undervisningsminister K. Helveg Petersen kunne ud fra udvalgets materiale fuldt ud anbefale oprettelsen af et tredje universitet, men samtidig understregede han stærkt nødvendigheden af en planlægning for de kommende årtier og henviste i den forbindelse til, at Sverige med et befolkningstal på 7¹/₂ million indbyggere havde fem univer-

siteter, hvoraf universitetet i Umeå dog først var blevet etableret 1959. Også her regnedes med en stærk stigning i antallet af studerende, og den svenske regering havde 1963 nedsat et udvalg til at undersøge, om de bestående universiteter skulle udbygges, eller om der skulle oprettes et sjette.

Karakteristisk for folketingsdebatten om det tredje universitet i Odense var vel, at ordførerne stort set tilsluttede sig undervisningsministerens forslag, men egentlig ikke beskæftigede sig så meget med selve dette spørgsmål som med de problemer, der var blevet lagt for dagen i undervisningsministerens forelæggelsestale, d. v. s. behovet for endnu flere universiteter i de kommende ti år, og ikke mindst med placeringen af disse, hvor ministeren allerede havde skitseret de mest naturlige muligheder uden at lægge sig fast på nogen bestemt by. Det var dog allerede nu klart, at Sjælland, Nordjylland og det sydlige Jylland måtte blive de naturlige områder.

Tredie behandling fandt sted d. 29. maj 1964, og her stemte 123 medlemmer for forslaget, ingen stemte imod, fire tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ordlyden af loven er som følger:

§ 1. Undervisningsministeren bemyndiges til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på oprettelsen af et universitet i Odense.

§ 2. Bestemmelser om universitetets administrative forhold m. m. vil være at fastsætte ved lov.

§ 3. Under undervisningsministeriet etableres et permanent planlægningsudvalg med den opgave at yde vejledning ved planlægning af den videre universitets- og læreanstaltsudbygning. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere bestemmelser om udvalgets sammensætning, hovedretningslinierne for dets arbejde m. m.

§ 4. Denne lov træder i stedet for lov nr. 200 af 16. juni 1962 om oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.

Fra lov til virkelighed.

I tilslutning til loven af 16. juni 1962 om oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense blev der som tidligere nævnt nedsat et udvalg vedrørende oprettelsen af dette fakultet med departementchef Agnete Vøhtz, undervisningsministeriet, som formand og kontorchef (nu administrationschef) Vagn Jensen som repræsentant for byggeadministrationen for de højere læreanstalter. De øvrige medlemmer blev professor, dr. med. E. Lundsgård, København (senere udtrådt og afløst af professor, dr. med. Mogens Volkert), professor, dr. med. Erik Strømgren, statshospitalet i Århus, ekspeditionssekretær (nu kontorchef) Leo Nielsen, finansministeriet, borgmester Holger Larsen, Odense, sparekasse-direktør Jens Pedersen, Odense (senere afløst af forretningsfører Knud Nielsen), viceborgmester Knud Andersen, Odense, overlæge, dr. med. Børge Larsen, Odense, medicinaldirektør Esther Ammundsen, Sundhedsstyrelsen, professor H. C. Bendixen, Den kgl. veterinær- og landbohøjskole, afdelingschef Bj. Brynskov, undervisningsministeriet, og sekretær Ole B. Thomsen også undervisningsministeriet.

Udvalgets opgaver formuleredes således: „Overvej og til undervisningsministeriet fremkomme med indstilling om, under hvilke former og i hvilken takt det nye fakultet mest hensigtsmæssigt etableres og udbygges. I udvalgets overvejelser bør indgå såvel de areal- og bygningsmæssige som undervisningsmæssige og bemandingsmæssige forudsætninger, i hvilken forbindelse udvalget bør have opmærksomheden henledt på mulighederne for et samarbejde med den kommende landbohøjskole i Odense. Det forventes end-

videre, at udvalget fremkommer med en indstilling om de administrative og økonomiske konsekvenser af fakultetets oprettelse“.

Da loven om oprettelsen af et universitet i Odense var blevet vedtaget 1964 og samtidig afløste loven af 1962 om et lægevidenskabeligt fakultet, fortsatte Odense-udvalget med udvidet kommissorium, og den officielle betegnelse blev nu „Udvalget vedrørende oprettelse af et universitet i Odense“. Dette medførte bl. a., at der måtte optages repræsentation for humaniora, og til dette formål beskikkedes professor, dr. phil. Knud Tøgeby. Samtidig optoges stud. scient. Kai Neergaard Jensen som repræsentant for Danske studerendes Fællesråd. Da kontorchef Bengt Bengtson september 1964 var blevet udnævnt til administrator for Odense Universitetet, tiltrådte han straks udvalget.

Odense-udvalgets opgaver.

Odense-udvalget beskæftigede sig ved første møde d. 14. august 1962 med følgende spørgsmål:

1: Arealspørgsmålet, hvori først og fremmest indgik problemerne angående placeringen af det lægevidenskabelige fakultet, idet man på dette tidspunkt bl. a. i overvejelserne skulle inddrage spørgsmålet om placeringen af det kommende statshospital.

2: Fakultetets kapacitet: som udgangspunkt tog man beregningerne, der i sin tid var blevet udarbejdet af fakultetsudvalget i Odense, hvor man regnede med en årlig tilgang på ca. 90 studerende.

3: Om man skulle begynde med 1. eller 2. dels undervisningen.

4: Bemandingsspørgsmål.

5: Opførelse af de nødvendige institutter.

6: Kollegie- og stipendiespørgsmål.

7: Bekostning i forbindelse med oprettelse af fakultetet.

8: Administrative spørgsmål.

Mange andre spørgsmål meldte sig hurtigt for udvalget, men alene de her nævnte rummede i sig selv et enormt stort arbejdsstof. Mand og mand imellem er det vel normen at udtale sig nedsættende om ministerielle udvalg og deres arbejdstempo; men når universitetet i Odense kan begynde 1966 – kun to år efter lovens vedtagelse – er der al mulig grund til at påskønne det effektive arbejde, der blev gjort af Odense-udvalget.

Det ville sprænge rammerne om denne kortfattede fremstilling, hvis Odense-udvalgets arbejde skulle gennemgås i enkeltheder. Kun få væsentlige kendsgerninger skal nævnes her.

Om det vigtige arealproblem var der på et møde d. 7. januar 1964 i udvalget enighed om, at kun de institutter, der funktionelt og nøje er knyttet til Odense amts og bys Sygehus, og det kommende statshospital skulle placeres på arealer ved hovedvej 1 i tilknytning til de eksisterende og planlagte sygehusbygninger, mens alle de øvrige institutter skulle placeres i byens sydøstlige område mellem Hjallesøvej og Ørbækvej knyttet til arealerne under Hollufgård, der var købt af staten med henblik på oprettelsen af en veterinær- og landbohøjskole. Odense-udvalget havde allerede 1962 principielt peget på denne løsning over for planlægningsudvalget vedrørende landbohøjskolen – forstået på den måde, at de af de lægevidenskabelige institutter, der ikke naturligt hørte til sygehuset, placeredes i tilknytning til den kommende landbohøjskole. Odense Kommune garanterede, at der ville blive udlagt ca. 250 ha til offentligt formål, når der forelå folketingsbeslutning om etablering af et universitet i Odense.

Universitetsadministrationen.

Når folketingets beslutning om oprettelse af et universitet i Odense blev fulgt af en så hurtig planlægning, skyldes det først og fremmest beslutningen om at samle det forberedende arbejde på én hånd: universitetsadministratoren med domicil i Odense. Embedet blev opslået d. 25. juli 1964 med følgende kommissorium: „Den pågældende vil med tjene-stedet i Odense få til opgave at forestå det administrative arbejde i forbindelse med det nye universitetscenter og undervisningens påbegyndelse sammesteds efter retnings-linier fastlagt af undervisningsministeriet“.

Administrator

BENGT BENGTSON

Født 1924, student 1944, cand. jur. 1951. 1941 ansat i Sygekassen Fremtiden. 1951 sekretær i finansministeriets 4. hovedrevisorat. 1958 fuldmægtig i forvaltningsnævnets sekretariat. 1962 afdelingsleder sst. 1963 kontorchef i Finansministeriet. 1964 administrator for Odense Universitet.

Til den krævende opgave udnævntes d. 17. september 1964 kontorchef i finansministeriet Bengt Bengtson med tiltræden fra 1. november. På dette tidspunkt var tre ministerier delagtige i planerne om oprettelsen af højere læreanstalter i Odense: Undervisningsministeriet, landbrugsministeriet (veterinær- og landbohøjskolen) og ministeriet for kulturelle anliggender (universitetsbiblioteket). Universitetsadministratoren blev inddraget i alle tre ministeriers arbejde, hvorved der skulle kunne opnås en hensigtsmæssig koordinering af planlægningen i Odense.

Da der ikke fandtes noget lokale i Odense, der i efteråret 1964 kunne siges at have særlig tilknytning til et uni-

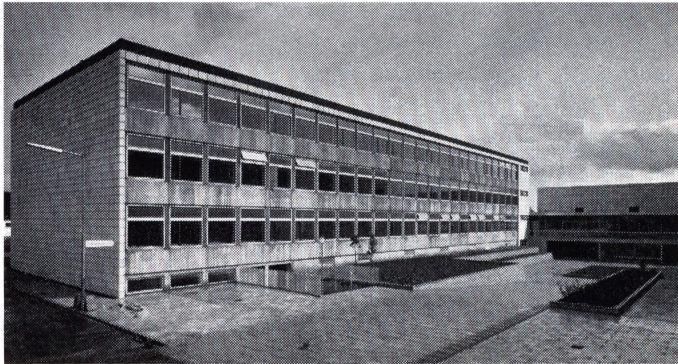

versitet, der indtil videre kun fandtes på papiret, måtte universitetsadministratoren og hans to første kontordamer tage ophold i lejede lokaler på Odense Rådhus. Ved denne foranstaltning understregedes ikke alene symbolsk men også reelt, at Odense by som sådan havde et snævert samarbejde med den nyoprettede statsinstitution. Administrationen flyttede ind d. 1. december 1964, og fra nu af fandtes der lokaler, hvor der på indgangsdøren stod Odense Universitet. Selv om de ydre rammer var såre beskedne, fulgte der dog i de kommende måneder og år en aktivitet, der var betydelig i forhold til personalets størrelse.

Ved universitetets åbning til september vil ialt være ansat 45 personer. Heraf vil 29 personer være beskæftiget med undervisning og forskning m. v., medens resten udfører administrative opgaver.

Lokaler på Odense Teknikum.

For Odense-udvalget og universitetsadministrationen blev lokaleproblemet for det kommende universitet et af de vanskeligste at løse. At vente, indtil de nødvendige bygninger kunne stå færdige, ville være i strid med den tanke, der lå bag oprettelsen af det tredje universitet i Danmark: En aflastning af de to eksisterende universiteter i København og Århus. Følgelig måtte der findes en midlertidig løsning, og den kom virkelig som noget af et Columbusæg, idet Odense Teknikum på Hjallesevej stod over for afslutningen af byggeafsnit 2, men havde et fuldt færdigt projekt på afsnit 3, der imidlertid ikke kunne opføres til brug før 1971, hvilket havde til følge, at teknikere, faglært arbejdskraft, kraner og andet byggemateriel nu skulle flyttes fra arbejdspladsen på Hjallesevej. Takket være en hurtig og energisk indsats fra Odense-udvalget, universitetsadministrationen og undervis-

Odense Teknikum

ningsministeriet bevilgede finansudvalget i foråret 1965 godt syv millioner kr. i lån til Odense Teknikum at anvende til opførelse af tredje byggeafsnit. Dette skulle så lejes af Odense Universitet i fem år, hvilket betød, at der nu var skabt mulighed for at begynde universitetsundervisningen september 1966 under tilfredsstillende forhold. Der stiledes i første omgang mod undervisning i en række humanistiske fag og i medicin.

Også på anden måde kunne man aflæse den stigende aktivitet, der var gode tegn på en positiv holdning fra de bevilgende myndigheders side, idet der på finansloven var afsat til Odense Universitet

for finansåret 1964–65	65.800 kr.
for finansåret 1965–66	300.000 kr.
for finansåret 1966–67	5,4 mill kr.

De første lærerkræfter

Som nævnt ovenfor stilede universitetsadministrationen mod at begynde undervisningen i humaniora og medicin 1. september 1966, og da lokalespørgsmålet var løst, stod der tilbage at ansætte det nødvendige antal universitetslærere. Den 26. juli 1965 blev der opslået ni professorater i filosofi, historie, engelsk sprog og litteratur, nordisk sprog, nordisk litteratur, tysk sprog og litteratur, romansk sprog og litteratur, slavisk sprog og litteratur og klassisk filologi. Den 5. august samme år blev der opslået fem professorater under det lægevidenskabelige fakultet. Af nedenstående fortegnelse vil det fremgå, at alle professoraterne i de humanistiske fag var blevet besat i sommeren 1966, mens det lægevidenskabelige fakultet begyndte undervisningen med én professor i kemi og én i anatomi.

Anatomi

Professor **FRANZ BIERRING**

Født 1921, student 1939, cand. med. 1947. Klinisk uddannelse 1947–1956. Videnskabelig assistent ved Anatomisk Institut, Københavns Universitet 1956. Afdelingsleder ved Medicinsk-Anatomisk Institut og lektor i normal anatomi ved Københavns Universitet 1963. Professor i anatomi ved Odense Universitet 1966.

Nordisk Litteratur

Professor **MOGENS BRØNDSTED**

Født 1918, student 1936, cand. mag. 1945. Undervisningsassistent ved Københavns Universitet 1945. Lektor ved Oslo Universitet 1946. Lektor ved Uppsala Universitet 1950. Bibliotekar ved Kgl. Bibliotek 1957. Lektor ved Københavns Universitet 1961. Amanuensis ved Københavns Universitet 1963. Professor i nordisk litteratur ved Odense Universitet 1966.

Filosofi

Professor, dr. phil. **DAVID C. FAVRHOLDT**

Født 1931, student 1950, cand. psych. 1956. Aarhus Universitets guldmedalje i filosofi 1958. Mag. art. (filosofi) 1959. Kandidatstipendiat ved Københavns Universitet 1960. Amanuensis ved Københavns Universitet 1961–66. Dr. phil. 1964. Professor i filosofi ved Odense Universitet 1966.

Slavisk Sprog

Professor, dr. phil. **KRISTINE HELTBERG**

Født 1924, student 1942. Undervisningsassistent ved Københavns Universitet 1949. Mag. art. 1950. Guldmedalje ved Københavns Universitet 1950. Dr. phil. 1953. Studieophold i Frankrig, Polen og Sovjetunionen. Universitetsadjunkt ved Københavns Universitet 1955. Forskningsstipendiat 1960. Professor i slavisk sprog ved Odense Universitet 1966.

Klassisk Filologi

Professor **SØREN SKOVGAARD JENSEN**

Født 1937, student 1955, mag. art. 1962. Studieophold i Rom i 1959 og 1962. Undervisningsassistent ved Københavns Universitet 1961. Kandidatstipendiat ved Københavns Universitet 1962. Universitetsadjunkt ved Københavns Universitet 1964. Professor i klassisk filologi ved Odense Universitet 1966.

Kemi

Professor, dr. phil.

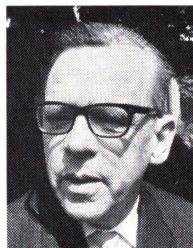
CHR. KNAKKERGAARD MØLLER

Født 1920, student 1940, mag. scient. 1945. Universitets guldmedalje 1948. Studieophold i Oslo 1946. Studieophold i Cambridge 1947 og i Ottawa i Canada 1952. Ansat ved Landbohøjskolens kemiske laboratorium 1946. Afdelingsleder ved Københavns Universitets kemiske laboratorium 1961. Dr. phil. 1961. Professor i kemi ved Odense Universitet 1966.

Engelsk

Professor, dr. phil. **HENNING KRABBE**

Født 1906, student 1925, cand. mag. 1933. Studieophold i Frankrig 1927, London 1929–30, Italien 1934 og i Oxford 1939–40. Dansk speaker og kommentator ved BBC 1940–45. Undervisningsassistent ved Aarhus Universitet 1953. Dr. phil. 1953. Adjunkt og lektor ved Frederikshavn Gymnasium og lektor ved Ingrid Jespersens Skole 1947–66. Oprettede 1961 »Det danske Shakespeare-Selskab«. Professor i engelsk ved Odense Universitet 1966.

Nordisk Sprog

Professor **NIELS AAGE NIELSEN**

Født 1913, student 1933. Cand. mag. 1942. Studieophold i Uppsala 1938–39, i Oslo 1946, 48, 49, 51 og 52. Undervisningsassistent ved Aarhus Universitet 1945, universitetsadjunkt 1949, lektor i nordisk sprog 1962–66. Bibliotekar ved Statsbiblioteket i Aarhus 1953. Førstebibliotekar 1961–66. Redaktør ved Jysk Ordbog Aarhus Universitet 1953. Professor i nordisk sprog ved Odense Universitet 1966.

Romansk

Professor, dr. phil. **MORTEN NØJGAARD**

Født 1934, student 1952, cand. mag. 1960. Studieophold i Frankrig 1954–55, i Italien 1960 og i Spanien 1964. Adjunkt ved Rødovre Statsskole 1960, tillige undervisningsassistent ved Københavns Universitet og kandidatstipendiat 1963. Dr. phil. 1964. Professor i romansk sprog og litteratur ved Odense Universitet 1966.

Historie

Professor, dr. phil.

ERLING LADEWIG PETERSEN

Født 1929, student 1948, mag. art. 1955. Assistent ved Københavns Universitets historiske laboratorium 1951. Amanuensis 1959. Undervisningsassistent 1957. Dr. phil. 1964. Professor i historie ved Odense Universitet 1966.

Biokemi

Til professoratet i biokemi er indstillet docent dr. med. Paul Plesner, Carlsbergfondets biologiske Institut.

Tysk

Professor, dr. phil.

BENGT ALGOT SØRENSEN

Født 1927, student 1946. Studieophold i Tyskland 1950–52. Universitetets guldmedalje 1953. Mag. art. 1955. Dr. phil. 1963. Lektor ved universitetet i Bonn 1956. Universitetsadjunkt ved Aarhus Universitet 1960. Amanuensis ved Aarhus Universitet 1963. Professor i tysk ved Odense Universitet 1966.

Nordisk idékonkurrence om et center for højere uddannelse og forskning i Odense

Den 11. marts 1966 offentliggjordes programmet for en nordisk idé-konkurrence om forslag til et center for højere uddannelse og forskning i Odense. Som indbydere stod undervisningsministeriet i samarbejde med landbrugsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender. Forud for denne indbydelse havde der både i Odense-udvalget, i ministerierne og på lokalt plan været nogen divergens angående betimeligheden af en sådan konkurrence. Modstandere af planen havde anført, at en konkurrence, selv om den kun havde skitsens karakter, dog let ville medføre en forsinkelse af universitetsplanlægning og byggeprogrammer. Trods disse betænkeligheder var de tre nævnte ministerier gået ind for tanken, og konkurrencen blev udskrevet med følgende hovedidé:

„Gennem konkurrencen ønskes belyst muligheder for udformning af et universitet, en veterinær- og landbohøjskole og et universitetsbibliotek, som gennem deres funktionelle og arkitektoniske opbygning tilsigter at skabe det bedst mulige grundlag for et stimulerende arbejdsmiljø for undervisning og forskning, og som tilgodeser de hensyn, der er skitseret i dette program. Gennem konkurrencen tilsigter man tillige at få belyst, om de anviste arealer er tilstrækkeligt store og hensigtsmæssige for formålet“.

Det i konkurrencen omtalte område er beliggende i Odense, Dalum og Fraugde kommuner begrænset mod nord af Niels Bohrs Allé, mod vest af Hjallesevej og Odensevej,

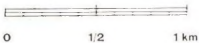

C Konkurrenceområdets arealopdeling

ⓐ Byplanmæssigt disponerede arealer beskrevet i program

— eksisterende primære veje

≡≡≡ projekterede primære veje

medens der ikke er fastlagt nogen endelig afgrænsning mod syd og øst. Det bør dog nævnes, at staten fra Dalum Kommune har erhvervet arealer nord for Hestehaven. På kortet s. 38 er det område, der indgår som det centrale og primære i konkurrencen, betegnet med signaturen A.

Som generelle synspunkter for idé-konkurrencen betones, at hver undervisnings- og forskningsenhed må betragtes som en organisme, der er i stadig vækst, og som undergår uop-hørlige ændringer. Det er derfor af afgørende betydning, at de konkurrerende ved forslagens udformning søger sikret den størst mulige dispositionsfrihed for fremtidige afdelinger og kombinationer efter andre delingslinier end de traditionelt fakultetsmæssige, ligesom grunddiscipliner, der vedrører såvel universitet som veterinær- og landbohøjskole, bør samarbejdes.

Uden for konkurrencen falder de institutter henhørende til 2. del af det medicinske studium, der tænkes opført på arealer beliggende tæt ved Odense amts og bys Sygehus. Konkurrencen udløber 15. sept. 1966. Såfremt der indkommer et tilstrækkeligt antal programmæssige forslag, vil der til præmier blive fordelt 300.000 kr., hvoraf en førstepræmie på 150.000 kr.

Odense Universitetsbibliotek

Mulighederne for at opbygge et universitetsbibliotek på kort tid er og bliver en utopi. Ganske vist var der fra forskellige af de store videnskabelige biblioteker blevet sendt samlinger af dubletter til Odense, navnlig af medicinske og landbrugsfaglige tidsskrifter, og ganske vist var der fra privat side indkommet boggaver til det kommende universitetsbibliotek, men stort set skulle opgaven løses helt fra bunden.

Formanden for Akademisk Forening for Fyns Stift, dr. phil. Jørgen Hæstrup, havde med henblik på denne situation udkastet den idé, at det skulle være muligt at få ejerne af private biblioteker i Fyns Stift til i en eller anden form at stille disse bogsamlinger til disposition for de studerende, når det drejede sig om særlige opgaver, og et udvalg nedsat af Akademisk Forening fik tilsagn fra en stor procent af indehavere af større bogsamlinger – især godsbibliotekerne – om at ville hjælpe med til at løse opgaven. Tuborgfonden har i marts 1966 stillet kr. 10.000,- til rådighed til dækning af en del af omkostningerne ved registrering af de biblioteker, der kunne komme i betragtning.

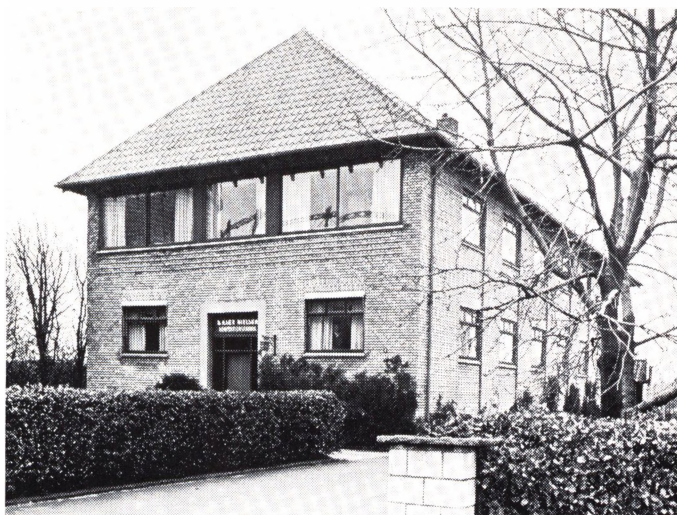
Den egentlige forudsætning for oprettelsen af et universitetsbibliotek var først til stede den dag, der var blevet udnævnt en leder af biblioteket. Stillingen blev besat fra 1. september 1965 med cand. mag. Torkil Olsen, der hidtil havde været leder af Atomenergikommissionens Bibliotek på Risø. Ligesom universitetsadministratoren måtte overbibliotekaren begynde i midlertidige omgivelser, idet Odense amts og bys Sygehus stillede tre små kontorer og nogle kælderlokaler til rådighed. Det viste sig at være ret vanskeligt at finde en bygning, der blot midlertidigt kunne virke

Universitetsbibliotekar **TORKIL OLSEN**

Født 1922, student 1940, cand. mag. 1950, bibliotekar ved Universitetsbibliotekets 2. afdeling 1951, ledende bibliotekar ved Atomenergikommissionens bibliotek på Risø 1957, overbibliotekar på Universitetsbiblioteket i Odense 1965.

som universitetsbibliotek, men omkring nytår 1965/66 blev også dette problem løst, idet staten overtog en tidligere konfektionsfabrik, Islandsgade 2, for kr. 1.050.000, hertil kommer ca. kr. 250.000,- til nødvendige ombygninger og ca. kr. 500.000,- til inventar. Bygningen rummer godt 1500 m² og påregnes at kunne danne en acceptabel ramme om Odense Universitetsbibliotek i de første fem år.

Odense Universitetsbibliotek

Allerede i finansåret 1964/65 fik rigsbibliotekembedet en bevilling på kr. 125.000 til lejlighedsvis boganskaffelser til Odense Universitetsbibliotek. Gennem rigsbibliotekaren er bl. a. forskellige professorbogsamlinger blevet indkøbt. Universitetsbiblioteket har selv kunnet slutte aftale med Studenterforeningen i København om overtagelse af dens bibliotek på ca. 60.000 bind for kr. 300.000. Til rådighed for boganskaffelser i finansåret 1966/67 er ialt kr. 800.000 af et samlet budget på kr. 1.600.000. I finansåret 1967/68 håber man at kunne komme til at disponere over ialt kr. 3.400.000. Bibliotekets personale vil ved slutningen af finansåret 1966/67 være på 23 personer, hvoraf fem akademikere.

Kollegiespørgsmålet

Da fakultetsudvalget i Odense begyndte sin virksomhed i 1960, nedsattes der et underudvalg for stipendier og kollegier. Da kollegieproblemerne under alle omstændigheder skulle løses i de kommende år, blev der på dette område gjort et stort arbejde for at skaffe de nødvendige midler til opførelse af kollegier.

Der nedsattes en *Komité for oprettelse af kollegier for studerende i Odense* på ca. 35 medlemmer med repræsentation fra hele Fyn, og som indtil dato har indsamlet ca. 3 millioner kr. Ingeniør Jørgen Christensen har som formand for det særlige indsamlingsudvalg trukket det store læs. Komitéens formand var en tid lang stiftamtmand J. Høirup, men på grund af manglende tid forlod han dette arbejde, og formandsposten overgik til ingeniør Jørgen Christensen.

Et særligt byggeudvalg bestående af borgmester Holger Larsen, murermester H. Møller-Jørgensen og kreditforeningsdirektør Aage Jensen, med sidstnævnte som formand, begyndte nytår 1965 de egentlige forberedelser til kollegiebyggeriet. En undersøgelse af værelsesbehovet viste, at der allerede før universitetets start var omtrent 3.000 studerende i Odense og godt et par hundrede kollegieværelser, hvortil kommer 40–50 værelser i ejendommen Langelinie 45, som Odense Andelsboligforening har ladet indrette.

Odense Kommune anviste byggemuligheder i Ådalen og på et areal øst for Odense Teknikum. Da Ådalen ikke var byggemoden foretrak byggeudvalget arealet ved Niels Bohrs Allé til den første opgave, og man lod arealerne ved Ådalen vente til senere. Komitéen valgte kgl. bygningsinspektør, arkitekt Jørgen Stærmosé til at udarbejde skitseforslag.

Loven af 7. juni 1963 gav mulighed for støtte til byggeriet og i forsommeren 1965 forhandlede der med undervisningsministeriets særlige kollegieudvalg, hvis formand var kon-torchef Vagn Jensen. I december 1965 indsendte byggeud-valget til ministeriet et andragende om lån og støtte. Andra-gendet baseredes på et tilsagn fra Odense Kommune om at overdrage et areal på 39.500 m² ved Niels Bohrs Allé til formålet. Der indsendtes tre forskellige forslag vedrørende indretning af værelser:

Forslag A, der anbefaledes af byggeudvalget med regres til endelig godkendelse af kollegieudvalgets 35 medlemmer. Til hvert værelse skulle der indrettes selvstændigt toilet og bruse, et forrum med skab – godt isoleret fra den fælles gang.

Forslag B har et mindre forrum med garderobe og håndvask, men fælles toiletter og bad anbragt i en særlig sektion.

Forslag C har intet forrum men skab og håndvask i selve værelset.

Der er i forslaget regnet med fire etagers bebyggelse og ialt 400 værelser foruden 40 1¹/₂ værelses lejligheder beregnet til gifte studerende. Denne gruppe anbringes i en lav et-etages gruppe med fire lejligheder i hvert hus.

Den samlede anskaffelsessum er opgjort til 19 millioner kr., og på dette grundlag er der blevet ført forhandlinger med ministeriets byggeadministration, og d. 1. juni 1966 blev der truffet en foreløbig aftale, hvorefter der måtte foreta-ges visse ændringer, bl. a. ønskedes bruttoarealet for værel-ser og forrum noget nedsat for at billiggøre værelserne. I det nye forslag, der blev indsendt 14 dage senere, er værel-serne på ca. 11,8 m², og man er foreløbig enig om kun at arbejde med forslag A. Der er ingen aftale om, i hvor hur-tigt tempo bevillingerne kan komme, men byggeudvalgets skøn er i dag (omkring 1. juli), at man til efteråret kan gå i

gang med 240 værelser og de 40 små lejligheder, forudsat at Komitéen for oprettelse af kollegier for studerende i Odense på det kommende møde kan godkende byggeudvalgets forberedende arbejde.

Aage Jensen, kreditforeningsdirektør.

De studerendes Hus

Opbygningen af et universitet anno 1966 er ikke alene et spørgsmål om arealer, institutter, biblioteker, auditorier m. m., men i lige så høj grad om det klima, der skal herske på denne særprægede arbejdsplads. Mange elementer skal passes ind i helheden, før en harmonisk mosaik er blevet udformet. Direkte og påtrængende er kravene om et sted, hvor man kan arbejde og sove (kollegier), spise og slappe af (kantiner og frokoststuer). Diverse idrætsanlæg på universitetsområdet må gerne skabes hurtigt, så de studerende på alle årets tider har let adgang til fysisk træning, hvad enten denne sigter på mere seriøse præstationer eller et harmløst spil krocket.

På nuværende tidspunkt foreligger der på et af velfærdsområderne et oplæg, der har til hensigt at skabe de rigtige rammer om de studerendes fritidsliv: De studerendes Hus. Idéens ophavsmand er ingeniør Corny Pedersen, der i løbet af 1965 gennem kontakter til personer og institutioner med tilknytning til en videregående uddannelse gjorde sig til talsmand for den opfattelse, at der så hurtigt som overhovedet muligt burde indrettes lokaler med samlingsrum, tidskrift- og avisstuer, kantiner o. s. v., hvor de studerende kunne udnytte en del af deres fritid. Som model tjente bl. a. Studenternes Hus i Århus, men ingeniør Corny Pedersen ønskede, at de studerendes hus ikke alene skulle være samlingssted for universitetsstuderende, men også for andre unge under uddannelse: teknikumstuderende, elever fra handelsskolerne, seminarierne m. fl. for derved at øge forståelse og tolerance mellem de forskellige uddannelsesgrupper og derved modvirke den tendens til isolation, der er ret

udpræget på de højere læreanstalter. Disse idéer udkrystalliseredes i forslag til love for de studerendes hus, og da Danske studerendes Fællesråd i dec. 1965 havde akcepteret et lovudkast, afholdtes der d. 21. jan. 1966 et konstituerende møde på Odense Teknikum med repræsentanter for Odense Universitet, Danske studerendes Fællesråd, Odense Seminarium og Odense Teknikum, og på et møde d. 17. marts 1966, hvor også Odense Børnehaveseminarium, Tietgenskolen og Det fynske Musikkonservatorium var repræsenteret, valgtes en foreløbig bestyrelse med ingeniør Corny Pedersen som formand, og hvor der vedtoges love for De studerendes Hus.

I formålsparagraffen siges: „De studerendes Hus er en selvejende institution, hvis formål er at oprette og drive et hus, således at dette kan tjene som samlingssted for alle studerende fra forskellige skoler og læreanstalter i Odense og omegn. I lovens § 11 siges, at følgende institutioner repræsenteres i bestyrelsen: Det fynske Musikkonservatorium, Odense Seminarium, Odense Teknikum, Odense tekniske Skoles eksamensafdelinger, Tietgenskolen, Odense Børnehaveseminarium og Odense Universitet. I bestyrelsen indgår endvidere en repræsentant for Odense Byråd. Som foreløbig ramme om studentehuset har bestyrelsen peget på hovedbygningen til Hinderupgård, indtil denne skal rives ned. I den nordiske idé-konkurrence indgår også forslag til en bygning, der har til formål at tjene som de Studerendes Hus.

Akademisk Forening for Fyns Stift

Bag udgivelsen af denne kortfattede redegørelse for oprettelsen af Odense Universitet står Akademisk Forening for Fyns Stift, der blev oprettet den 24. sept. 1964 med dr. phil. Jørgen Hæstrup som formand. Skabelsen af denne forening var et udtryk for, at der blandt mange fynske akademikere efterhånden var et stærkt ønske om at koordinere og aktivere de mange spredte bestræbelser, der i de foregående år var fremkommet først og fremmest med det sigte at holde gang i debatten om et fakultet/universitet i Odense.

Foreningens vedtægter giver i § 1 klart udtryk for, at foreningens primære opgave sigter på at fremme det fynske universitet: *„Foreningens navn er „Akademisk Forening for Fyns Stift“. Dens formål er at støtte alle bestræbelser til fremme af det fynske universitet og andre højere læreanstalter på Fyn og at virke som tværfagligt organ for formidling af videnskabelig- og social kontakt mellem og indbyrdes forståelse hos de forskellige akademiske grupper, såvel indenfor som udenfor universitetet og læreanstalterne. Det er endvidere foreningens formål at støtte videnskabelig forskning af enhver art og på enhver måde, navnlig ved at foranledige møder afholdt til drøftelse af videnskabelige spørgsmål“.*

I de to år, der er gået, siden foreningen så dagens lys, har dens bestyrelse søgt at realisere formålsparagraffen gennem flere former for aktivitet såsom studiekredse, gruppearbejde af særlig faglig karakter, udvalgsarbejde m. m., idet hovedvægten dog har ligget på mødevirksomheden, på samme måde som det havde været tilfældet i de år, hvor Akademisk Samvirke havde realiseret tanken om fællesakademisk aktivitet for de akademikere, der var knyttet til Fyn. Blandt

Akademisk Forenings større møder skal her blot nævnes det, der fandt sted d. 12. nov. 1964 med følgende program: Det fynske universitet – redegørelse for status, hvor følgende emner blev belyst: Planerne om en landbohøjskole, opgaver for administratorembedet, det kommende kollegiebyggeri, byplanlægning for områder til højere læreanstalter og planer om et lægevidenskabeligt fakultet. Den 31. august 1965 indledte undervisningsminister K. B. Andersen en diskussion over emnet: Det fynske universitet – udvidelse, nyskabning eller begge dele.

En rundbordskonference den 1. dec. 1965 om det biologiske fakultets placering ved danske universiteter tilkendegav i sin konklusion, at et (sjette) biologisk fakultet, som kunne samarbejde de fag, der nu findes spredt under det lægevidenskabelige fakultet, det matematisk-naturvidenskabelige fakultet og veterinær- og landbohøjskolen, burde være en kendsgerning inden mange år, og at universitetet i Odense havde en naturlig betingelse for udbygningen af dette nye fakultet. En fyldig rapport om denne rundbordskonference er udgivet af Odense Universitet.

På initiativ af dr. phil. Jørgen Hæstrup skabtes der som nævnt i afsnittet om universitetsbiblioteket en mulighed for at udnytte de ret store private bogsamlinger på Fyn, især i de fynske godsbiblioteker.

Da Akademisk Forening blev stiftet 1964, blev der ikke lagt skjul på, at dens virksomhed primært var rettet mod det mål at støtte alle bestræbelser til fremme af det fynske universitet og andre højere læreanstalter på Fyn. Ganske vist havde Folketinget fornylig vedtaget loven om universitetet i Odense, men det var dog sådan, at ikke alene konventionelle sortseere, men også fødte optimister havde deres tvivl om muligheden for, at loven blev gennemført i en overskuelig årrække. Formålsparagraffen understreger denne

skepticisme i sommeren 1964, men åbningshøjtideligheden for Odense Universitet den 15. sept. 1966 tilbageviser den, og dette indebærer, at Akademisk Forening for fremtiden i nogen grad må lægge vægt på at efterleve de hensigter, der også kommer til orde i formålsparagraffen: at virke som tværfagligt organ for formidling af videnskabelig- og social kontakt mellem og indbyrdes forståelse hos de forskellige akademiske grupper, såvel indenfor som udenfor universitetet og lærestalterne. Foreningen vil efter bedste evne bidrage til, at universitetet i Odense, dets lærerkræfter, dets studenter og dets administration kan have en levende kontakt med den by, hvor arbejdet skal lægges.

Universitetets lærerkræfter og administration må i de kommende år varetage nogle af de opgaver, der hidtil har været naturlige for Akademisk Forening. Fra foreningens side skal der til alle, der arbejder i universitetets tjeneste, lyde et

Quod Felix Faustumque sit.

